

Kindbegrip

van signaleren naar handelen

Dit najaar is de lancering van een nieuwe digitale tool van ParnasSys: Kindbegrip. Kindbegrip maakt het makkelijker om planmatig te werken aan sociaal-emotioneel leren (SEL) in de school. In dit artikel beantwoordt Kees van Overveld enkele vragen over dit nieuwe systeem.

Wat is Kindbegrip?

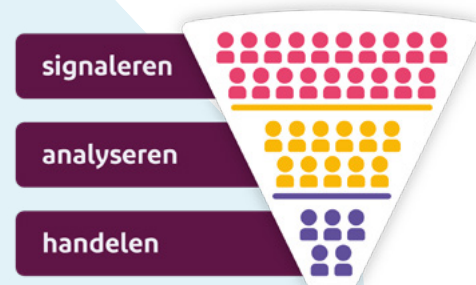
Kindbegrip is een nieuwe digitale tool van ParnasSys. Daarmee kunnen leraren hun klas op sociaal-emotioneel gebied in kaart brengen. Na het invullen van een lijst met stellingen over de leerlingen heeft de leerkracht de mogelijkheid om voor één of meerdere leerlingen vervolgstappen te zetten: het doen van een gedragsanalyse en het eventueel opstarten van een handlingsplan.

Kindbegrip past dus in het rijtje bekende instrumenten zoals Viseon, SCOL, Kanvas en Zien!.

Hoe ben jij betrokken bij Kindbegrip?

Ik ben vooral betrokken als ontwikkelaar. Ruim een jaar geleden kwam ik in contact met een aantal mensen van Topicus, onderdeel van ParnasSys. We voerden een interessant gesprek over de zin en onzin van leerlingvolgsystemen voor gedrag. Ik vertelde dat ik graag de vijf SEL-competenties uit de theorie van sociaal-emotioneel leren in zo'n leerlingvolgsysteem zou willen zien.

Enkele weken na ons gesprek is mij gevraagd of ik een nieuwe digitale tool wilde ontwikkelen, gebaseerd op SEL. In het afgelopen jaar ben ik daarom druk geweest met het lezen van de theorie, het ontwikkelen van vragenlijsten en het bedenken van het zogenaamde trechtermodel.

Wat is het trechtermodel?

Het trechtermodel is een metafoor voor de werkwijze van Kindbegrip. In de eerste stap vult de leerkracht voor alle leerlingen een lijst met stellingen in. Die stellingen gaan over de emotionele, de sociale en de morele competenties. Er is een lijst voor de onderbouw, de middenbouw en de bovenbouw. Na het invullen van de stellingen krijgt de leerkracht een overzicht van de resultaten. Er volgt een keuzemoment: voor welke leerlingen is het niet nodig nadere gegevens te verzamelen?

De trechter versmalt. De leerkracht richt zich nu op een klein percentage leerlingen. Over die leerlingen wil de

leerkracht meer te weten komen. We zitten dan in de analysefase. In Kindbegrip wordt een aantal analyse-instrumenten aangeboden waar de leerkracht gebruik van kan maken. Denk bijvoorbeeld aan een sociogram, een gedragsfunctie-analyse of een kindgesprek. Na de analyse is er opnieuw een keuzemoment: voor welke leerlingen is het niet nodig om een handlingsplan samen te stellen? De trechter versmalt opnieuw. Er is nu een heel klein groepje leerlingen dat in aanmerking komt voor extra hulp. Kindbegrip biedt de leerkracht tal van handelingssuggesties op het gebied van emotionele, sociale en de morele competenties.

Ontdek je met Kindbegrip gedragsproblemen in je klas?

Ik gebruik liever niet het woord 'problemen'. Daar gaat Kindbegrip niet over. Het is immers de leerkracht die zijn mening geeft over leerlingen. Het is ook de mening van die leerkracht die we terugzien in het groepsoverzicht. Een eventuele lage score wil dus niet zeggen dat er sprake is van een 'probleemleerling' of zoiets.

Omdat Kindbegrip een heleboel keuzemomenten heeft, wordt de leerkracht steeds gedwongen om doordachte keuzes te maken. Dat is anders dan in andere systemen waar bijvoorbeeld met allerlei alarmerende kleuren de suggestie wordt gewekt dat er levensgrote problemen zijn.

Ik hoor wel van leerkrachten in het land dat zij de bestaande vragenlijsten heel behoudend invullen omdat het systeem anders 'op tilt' slaat. En dan moet je van het systeem

met de 'probleemleerlingen' aan de slag.

Dat is niet de bedoeling. Als leerkracht moet je voortdurend zelf de controle houden. In elke stap van het proces.

Is er een link tussen Kindbegrip en onze methode Kwink?

Ja, er is zeker een link met Kwink! De vragen in Kindbegrip zijn, net als de lessen van Kwink, gebaseerd op de vijf SEL-competenties van de Amerikaanse organisatie CASEL: Besef van jezelf, Zelfmanagement, Besef van de ander, Relaties hantieren en Keuzes maken. Waar ik persoonlijk erg trots op ben, is dat ik mijn visie op sociaal-emotioneel leren eerst bij Kwintessens mocht presenteren. Dat heeft uiteindelijk geleid tot een geweldig lesprogramma (Kwink) dat nu in meer dan duizend scholen wordt gebruikt.

Het mooie is dat Kindbegrip verder gaat waar Kwink stopt. Waarschijnlijk zullen leerkrachten die Kwink

gebruiken een goed beeld hebben van de sociaal-emotionele competenties van hun leerlingen. Het invullen van Kindbegrip zal hun daarvoor weinig tijd kosten. Door het trechtermodel van Kindbegrip kunnen de leerkrachten hun kostbare tijd nuttig besteden: alleen de leerlingen die een extra zetje in de rug nodig hebben, krijgen een passende aanpak.

Wat wil je tot slot graag nog meegeven aan de lezers?

Kindbegrip is een vorm van professionalisering. Het groepsoverzicht uit de signaleringsfase is eigenlijk niets anders dan een praatpapier. Bespreek die uitslag met je collega's, analyseer en bied leerlingen die dat écht nodig hebben een doordacht plan aan.

Als je met je collega's over de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen in gesprek raakt, ontstaan er boeiende en leerzame gesprekken. Daar ben ik van overtuigd! ●

